

แผนงานสร้างเสริมการเรียนรู้กับสถาบันอุดมศึกษาไทย
เพื่อการพัฒนานโยบายสาธารณะที่ดี (นสร.)

คิดคิด

สังคมเคลื่อนไหว

ก้าวต่อไปเรียนรู้เพื่อพัฒนาพร้อมกัน

“กลิ่นฉุน ควันพิษ นำเสีย ฝนกรด ทรายสีดำ สัตว์น้ำ ดำรงชีวิตใกล้ฝั่งหายไป” ปัญหาสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดระยองมาเป็นเวลานาน มีการเรียกร้องเร่งแก้ปัญหาหลายครั้ง

ล่าสุด ได้มีพิธีลงนาม “บันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการเพื่อเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในเขตพื้นที่มาบตาพุด” ซึ่งมีแผนงานสร้างเสริมการเรียนรู้กับสถาบันอุดมศึกษาไทยเพื่อการพัฒนา นโยบายสาธารณะที่ดี (นสร.) ร่วมมือกับ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ศูนย์ความเป็นเลิศด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและของเสียอันตราย องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เทศบาลเมืองมาบตาพุด และเครือข่ายประชาชนภาคตะวันออก

ถือเป็นครั้งแรกในการรวมหน่วยงานต่างๆ ทั้งทางวิชาการ ภาคประชาชน เอกชน เพื่อร่วมกันสร้างการเรียนรู้และพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของมาบตาพุดและพื้นที่โดยรอบ

ในอนาคตจากความร่วมมือครั้งนี้ จะมีการจัดตั้งศูนย์เฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมและสุขภาพภาคประชาชน เพื่อเป็นศูนย์รวบรวมข้อมูลของมาบตาพุดที่เปิดกว้างให้ทุกฝ่ายสามารถเข้ามาค้นหาหรือใช้ประโยชน์ได้

Strategic Environmental Assessment : SEA หรือ การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ เป็นเครื่องมือใหม่ที่ถูกหยิบยกเอามาทำงาน เพื่อให้เนื้อหาที่ครอบคลุมทุกด้านทั้งสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม หากความสมดุลเพื่อนำไปสู่การวางแผน การตัดสินใจ โดยจะต้องใช้ข้อมูลที่แท้จริงที่ทุกฝ่ายให้การยอมรับ และผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน จนกลายเป็นข้อมูลชุดเดียวที่สังคมยอมรับ ไม่ว่าจะทำโครงการใดๆ ก็จะได้รับ การยอมรับและเดินทางร่วมกันได้

รศ.ดร.เรณู เวชรัชต์พิมล คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร กล่าวว่า ประชาชนมาบตาพุด ไม่ได้มีปัญหากับการพัฒนาอุตสาหกรรม แต่มีปัญหากับการรุกรานสิ่งแวดล้อม จึงต้องทำให้ทั้งสองอย่างอยู่ร่วมกันอย่างสมดุล และสิ่งที่สามารถจับปัญหาความไม่เชื่อใจกันและกัน คือ ข้อมูลที่มีหลักฐานชัดเจนทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งจะช่วยให้ทุกฝ่ายเกิดการยอมรับและพร้อมที่จะแก้ปัญหาด้วยกัน “ที่ผ่านมามีพื้นที่มาบตาพุด ประสบปัญหาสิ่งแวดล้อมมาเป็นเวลานาน ซึ่งจากการเก็บตัวอย่างตรวจในประชาชนพบสารตกค้าง เช่น ปปรอท สารหนู เหล็ก ซึ่งจะตรวจพบได้ยากหากสะสม

อยู่ในร่างกายจำนวนไม่มาก ซึ่งนอกจากประชาชน ผลกระทบที่เกิดขึ้นชัดเจนคือ สิ่งแวดล้อม ผู้ทำประมงชายฝั่งเป็นผู้ที่รับผลกระทบก่อนเป็นลำดับต้นๆ ซึ่งอาหารที่มีสารปนเปื้อนเหล่านั้นจะถูกส่งต่อไปยังโต๊ะอาหาร จึงจำเป็นต้องแก้ปัญหาการทำงานจะไม่ใช้วิธีเพ่งเล็งหาคนผิด แต่เป็นการเฝ้าระวังและหาความเปลี่ยนแปลงจากสิ่งแวดล้อมเพื่อนำไปสู่วิธีการแก้ปัญหา” รศ.ดร.เรณู กล่าว

ชาวบ้านมาบตาพุด กล่าวว่า ชาวบ้านอยากอยู่ร่วมกับ การพัฒนาอุตสาหกรรมให้ได้ แต่ไม่เข้าใจว่าสาเหตุใด การพัฒนา การเติบโตของอุตสาหกรรมถึงทำให้ได้มาตรฐานไม่ได้ ชาวบ้านเป็นกลุ่มที่ได้รับความเดือดร้อนที่สุด เพราะสารเคมี ถูกปล่อยมาในอากาศ สารพิษตกค้างอยู่ในแหล่งน้ำ ทำให้ดำเนินชีวิตตามปกติไม่ได้

“เราดีใจที่ถูกหลานได้เข้าทำงาน ได้มีอาชีพ มีเงินเดือน มากินมาใช้ แต่เงินที่ได้มากับสิ่งแวดล้อมที่เต็มไปด้วยมลพิษ มันไม่สามารถทำให้มีชีวิตอยู่ได้ ได้เงินมาเท่าไรก็ไม่พอที่จะใช้รักษาตัวเอง แล้วถูกหลานจะอยู่ต่ออย่างไรในอนาคต” ชาวบ้านมาบตาพุดกล่าวทิ้งน้ำตา

ศ.ดร.มิ่งสรรพ์ ขาวสอาด ผู้อำนวยการแผนงานสร้างเสริมการเรียนรู้กับสถาบันอุดมศึกษาไทยเพื่อการพัฒนา นโยบายสาธารณะที่ดี (นสร.) แลกเปลี่ยนว่า ปัญหาสิ่งแวดล้อม สุขภาพของประชาชนในพื้นที่ ควรได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วน เพื่อให้ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน และสิ่งแวดล้อมที่ดี สามารถเดินทางไปด้วยกันได้ ซึ่งถือเป็นเรื่องที่ถูกทุกฝ่ายควรให้ความสำคัญ ซึ่งการลงนามครั้งนี้ก็จะนำไปสู่การแก้ปัญหาพร้อมกัน อย่างเป็นรูปธรรม

ถึงเวลาที่ต้องสร้างสิ่งดีๆ ร่วมกัน หหมดเวลาของการได้เลี้ยงแล้ว

สสส. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ www.thaihealth.or.th สอบถาม 0-2298-0500 ต่อ 1222